

28.05.2012

Stj/2

§ 654

V Varhaiskasvatustoimen organisaation perustaminen

HEL 2012-004762 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen 1.1.2013 lukien

1 perustaa varhaiskasvatustalouden ja sen alaisen varhaiskasvatustalouden sekä hyväksyä niille varhaiskasvatustoimen johtosääntönsä seuraavasti:

Helsingin kaupungin varhaiskasvatustoimen johtosääntö

1 § Toimiala

Helsingin kaupungin varhaiskasvatustalouden ja sen alainen varhaiskasvatustalouden huolehtivat suomenkielisestä lasten päivähoitosta sekä osaltaan suomenkielisestä esiopetuksesta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti.

2 § Lautakunta

Lautakunnassa on yhdeksän jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Jäsenet ja varajäsenet ovat suomenkielisestä kieliryhmästä.

3 § Esittely

Lautakunnan kokouksissa asiat esittelee viraston päällikkö, ellei hän ole siirtänyt tiettyä asiaa tai asiaryhmää alaisensa viranhaltijan esiteltäväksi.

4 § Lautakunnan tehtävät

Lautakunnan tehtävänä on, ellei toisin ole määrätty,

1. valvoa, että virasto toimii vahvistetun talousarvion puitteissa sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti

2. hyväksyä osaltaan virastolle tavoitteet sekä seurata niiden toteutumista
3. päättää hinnoista, maksuista, asiakasmaksuista kaupunginhallituksen tarvittaessa erikseen antamien ohjeiden mukaisesti, vuokrista ja korvauksista sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
4. vahvistaa opetustoimen toimialaan kuuluvasta ruotsinkielisestä lasten päivähoidosta perittävien maksujen perusteet
5. päättää lautakunnan käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta ja valvoa avustusten käyttöä sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
6. hyväksyä tilahankkeita koskevat tarveselvitykset sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
7. hyväksyä kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa muita kuin tilahankkeita koskevat suunnitelmat ja piirustukset sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
8. päättää hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää hankinnoista
9. päättää hallintaoikeutensa puitteissa maa-alueiden, tilojen ja laitteiden vuokralle antamisesta sekä muusta käyttöön luovuttamisesta kerrallaan kauintaan viiden vuoden ajaksi samoin kuin toistaiseksi, jos vuokrasuhde on sovittu päättyväksi kauintaan kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta, sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää vuokralle antamisesta ja muusta käyttöön luovuttamisesta
10. päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa huonetilojen vuokralle ottamisesta sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää vuokralle ottamisesta
11. päättää viraston hallinnassa olevan irtaimen omaisuuden käyvästä arvosta luovuttamisesta, sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan

28.05.2012

Stj/2

viranhaltija päättää luovuttamisesta

12. päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa viraston hallinnassa olevan irtaimen omaisuuden luovuttamisesta vastikkeetta tai alle käyvän arvon
13. myöntää vahingonkorvaus silloin, kun kaupunki on virastoa koskevissa asioissa korvausvelvollinen, taikka vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija myöntää vahingonkorvauksen
14. myöntää kokonaan tai osittain vapautus viraston henkilökuntaan kuuluvalla hänen velvollisuudestaan korvata virka- tai työtehtävissä aiheuttamansa vahinko, ellei asianomainen ole aiheuttanut sitä tahallaan tai törkeällä tuottamuksella sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija myöntää vapautuksen
15. myöntää vapautus virastolle tulevan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija myöntää vapautuksen
16. asettaa, kun asian laatu sitä erityisesti edellyttää, valmistelemaan määrättyä asiaa tilapäinen jaosto, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä lautakunnasta on määrätty
17. päättää hoitopaikkojen määrästä ja toimintayksiköiden aukioloajoista sekä vahvistaa perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
18. päättää kaupungin yksityisen hoidon tuen sekä kotihoidontuen kuntalisästä suomenkielisen ja ruotsinkielisen päivähoidon osalta
19. tehdä kaupunginhallitukselle esitys kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelmaksi
20. vahvistaa varhaiskasvatussuunnitelmat sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista

28.05.2012

Stj/2

21. päättää esiopetuksen työn aloittamisesta ja lomien ajankohdista
22. päättää oppilaaksioton periaatteista sekä osaltaan koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisen ja sijoittamisen perusteista sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
23. päättää esiopetuksen sekä osaltaan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
24. päättää esiopetuksen matkaeduista sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää asiasta

Lisäksi lautakunnan tehtävänä on päättää niistä asioista, joissa asianomainen on vaatinut viranhaltijan tekemän, lasten päivähoitoa tai koululaisten aamu- iltapäivätoimintaa koskevan viranhaltijan päätöksen saattamista toimielimen käsiteltäväksi.

5 § Organisaatio

Viraston toimistotasoisesta yksikköjaosta päättää lautakunta.

Viraston päällikkönä on varhaiskasvatusjohtaja.

6 § Johtaminen

Viraston päällikkö johtaa viraston toimintaa ja vastaa siitä, että hyväksytyt tavoitteet saavutetaan.

7 § Viraston päällikön tehtävät

Viraston päällikön tehtävänä on, ellei hän ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle,

1. hyväksyä toimintasäännöt
2. siirtää viraston palveluksessa oleva henkilö ja vastaava virka tai tehtävä viraston toimistosta toiseen asianomaisia esimiehiä, asianomaista henkilöä sekä tämän sitä pyytäessä luottamusmiestä kuultuaan
3. panna täytäntöön henkilökuntaa koskevat virka- ja työehtosopimukset sekä vastaavat sopimukset huomioon ottaen,

28.05.2012

Stj/2

mitä kaupunginhallituksen johtosäännössä on määrätty

4. hakea kaupungin puolesta, lukuun ottamatta Euroopan Unionin rahoitusta, varhaiskasvatusviraston toimialaan kuuluvat valtionosuudet ja –avustukset sekä niihin verrattavat etuudet ja käyttää näissä asioissa kaupungin puhevaltaa

Lisäksi viraston päällikkö suorittaa kaupunginjohtajan, asianomaisen apulaiskaupunginjohtajan ja lautakunnan määräämät muut tehtävät.

8 § Estyneenä oleminen

Viraston päällikön ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa lautakunnan määräämä toimiston päällikkö.

9 § Kelpoisuusvaatimukset

Viraston päällikön kelpoisuusvaatimuksena on, sen lisäksi mitä muutoin on säädetty, ylempi korkeakoulututkinto sekä kokemusta hallinto- ja johtamistehtävistä.

Muulta henkilökunnalta vaadittavan kelpoisuuden määrää valinnan suorittaja ottaen huomioon, mitä erikseen on säädetty tai määrätty.

10 § Henkilökunnan ottaminen

Viraston päällikön ottaa kaupunginvaltuusto lautakunnan annettua hakijoista lausuntonsa.

Toimistotasaisen yksikön päällikön ottaa lautakunta.

Muun henkilökunnan ottaa viraston päällikkö tai hänen määräämänsä.

11 § Päätösvallan siirtäminen yksilöä koskevissa lasten päivähoiton asioissa, osaltaan esiopetuksessa sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Lasten päivähoiton järjestämisestä ja antamisesta sekä palvelusta perittävän maksun määräämisestä päättää siltä osin, kuin asia ei kuulu lautakunnan päätettäväksi, viraston päällikön määräämä viranhaltija lautakunnan vahvistamien perusteiden ja yleisten ohjeiden mukaisesti.

Esiopetuksen järjestämisestä ja antamisesta sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä ja toimintaan ottamisesta päättää, siltä osin kuin asia ei kuulu lautakunnan päätettäväksi, viraston päällikön määräämä viranhaltija lautakunnan vahvistamien perusteiden ja yleisten ohjeiden mukaisesti.

12 § Esitykset ja lausunnot ulkopuolisille sekä puhevallan käyttö

Lautakunnan ja viraston esitykset ja lausunnot kaupungin ulkopuolisille on toimitettava kaupunginhallituksen välityksellä, jollei tätä asian vähäisen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole pidettävä tarpeettomana tai ellei toisin ole säädetty tai määrätty.

Viraston päällikkö tai hänen määräämänsä viranhaltija käyttää kaupungin ja lautakunnan puhevaltaa suomenkielisen lasten päivähoidon, osaltaan esiopetuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yksilöllistä toimeenpanoa koskevissa asioissa sekä osaltaan yksityisiä sosiaalipalveluja koskevissa asioissa tuomioistuimissa ja hallintoviranomaisissa.

Samalla kaupunginvaltuusto päättäneen, että johtosäännön täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen johtosäännön voimaantuloa 1.1.2013.

2 siirtää varhaiskasvatusvirastoon sosiaaliviraston lasten päivähoidon vastuualueen tehtävät ja henkilöstön (noin 5 500 henkilöä)

3 perustaa varhaiskasvatusviraston varhaiskasvatusjohtajan viran, jonka virastopäälliköiden HAY-palkkausjärjestelmän mukainen kokonaispalkka on 8 000 euroa kuukaudessa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Organisaatiomalli
- 2 Päivähoidon valmisteluryhmän esitys varhaiskasvatustoimen johtosäännöksi
- 3 Päivähoidon valmisteluryhmän esitys varhaiskasvatustoimen johtosäännön perusteluiksi
- 4 Sosiaalitoimen johtosääntö
- 5 Kaupunginvaltuuston päätös 30.11.2011
- 6 Seurantaryhmä 12.12.2011
- 7 Ohjausryhmä 4.1.2012
- 8 Henkilöstötoimikunnan lausunto 21.5.2012

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäneen 1.1.2013 lukien

28.05.2012

Stj/2

1 perustaa varhaiskasvatuslautakunnan ja sen alaisen varhaiskasvatusviraston sekä hyväksyä niille varhaiskasvatustoimen johtosäännön seuraavasti:

Helsingin kaupungin varhaiskasvatustoimen johtosääntö

1 § Toimiala

Helsingin kaupungin varhaiskasvatuslautakunta ja sen alainen varhaiskasvatusvirasto huolehtivat suomenkielisestä lasten päivähoidosta sekä osaltaan suomenkielisestä esiopetuksesta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti.

2 § Lautakunta

Lautakunnassa on yhdeksän jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Jäsenet ja varajäsenet ovat suomenkielisestä kieliryhmästä.

3 § Esittely

Lautakunnan kokouksissa asiat esittelee viraston päällikkö, ellei hän ole siirtänyt tiettyä asiaa tai asiaryhmää alaisensa viranhaltijan esiteltäväksi.

4 § Lautakunnan tehtävät

Lautakunnan tehtävänä on, ellei toisin ole määrätty,

1. valvoa, että virasto toimii vahvistetun talousarvion puitteissa sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti
2. hyväksyä osaltaan virastolle tavoitteet sekä seurata niiden toteutumista
3. päättää hinnoista, maksuista, asiakasmaksuista kaupunginhallituksen tarvittaessa erikseen antamien ohjeiden mukaisesti, vuokrista ja korvauksista sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
4. vahvistaa opetustoimen toimialaan kuuluvasta ruotsinkielisestä lasten päivähoidosta perittävien maksujen perusteet

5. päättää lautakunnan käytettävissä olevien avustusmäärärahojen jakamisesta ja valvoa avustusten käyttöä sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
6. hyväksyä tilahankkeita koskevat tarveselvitykset sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
7. hyväksyä kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa muita kuin tilahankkeita koskevat suunnitelmat ja piirustukset sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
8. päättää hankinnoista lukuun ottamatta osakkeita sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää hankinnoista
9. päättää hallinto-oikeutensa puitteissa maa-alueiden, tilojen ja laitteiden vuokralle antamisesta sekä muusta käyttöön luovuttamisesta kerrallaan kauintaan viiden vuoden ajaksi samoin kuin toistaiseksi, jos vuokrasuhde on sovittu päättyväksi kauintaan kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta, sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää vuokralle antamisesta ja muusta käyttöön luovuttamisesta
10. päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa huonetilojen vuokralle ottamisesta sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää vuokralle ottamisesta
11. päättää viraston hallinnassa olevan irtaimen omaisuuden käyvästä arvosta luovuttamisesta, sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija päättää luovuttamisesta
12. päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa viraston hallinnassa olevan irtaimen omaisuuden luovuttamisesta vastikkeetta tai alle käyvän arvon
13. myöntää vahingonkorvaus silloin, kun kaupunki on virastoa koskevissa asioissa korvausvelvollinen, taikka vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija myöntää vahingonkorvauksen

14. myöntää kokonaan tai osittain vapautus viraston henkilökuntaan kuuluvalla hänen velvollisuudestaan korvata virka- tai työtehtävissä aiheuttamansa vahinko, ellei asianomainen ole aiheuttanut sitä tahallaan tai törkeällä tuottamuksella sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan viranhaltija myöntää vapautuksen
15. myöntää vapautus virastolle tulevan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija myöntää vapautuksen
16. asettaa, kun asian laatu sitä erityisesti edellyttää, valmistelevaan määrättyä asiaa tilapäinen jaosto, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä lautakunnasta on määrätty
17. päättää hoitopaikkojen määrästä ja toimintayksiköiden aukioloajoista sekä vahvistaa perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
18. päättää kaupungin yksityisen hoidon tuen sekä kotihoidontuen kuntalisästä suomenkielisen ja ruotsinkielisen päivähoidon osalta
19. tehdä kaupunginhallitukselle esitys kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelmaksi
20. vahvistaa varhaiskasvatussuunnitelmat sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
21. päättää esiopetuksen työn aloittamisesta ja lomien ajankohdista
22. päättää oppilaaksioton periaatteista sekä osaltaan koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisen ja sijoittamisen perusteista sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista
23. päättää esiopetuksen sekä osaltaan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää mainituista asioista

24. päättää esiopetuksen matkaeduista sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija päättää asiasta

Lisäksi lautakunnan tehtävänä on päättää niistä asioista, joissa asianomainen on vaatinut viranhaltijan tekemän, lasten päivähoitoa tai koululaisten aamu- iltapäivätoimintaa koskevan viranhaltijan päätöksen saattamista toimitelimen käsiteltäväksi.

5 § Organisaatio

Viraston toimistotason yksikköjaosta päättää lautakunta.

Viraston päällikkönä on varhaiskasvatusjohtaja.

6 § Johtaminen

Viraston päällikkö johtaa viraston toimintaa ja vastaa siitä, että hyväksytyt tavoitteet saavutetaan.

7 § Viraston päällikön tehtävät

Viraston päällikön tehtävänä on, ellei hän ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle,

1. hyväksyä toimintasäännöt
2. siirtää viraston palveluksessa oleva henkilö ja vastaava virka tai tehtävä viraston toimistosta toiseen asianomaisia esimiehiä, asianomaista henkilöä sekä tämän sitä pyytäessä luottamusmiestä kuultuaan
3. panna täytäntöön henkilökuntaa koskevat virka- ja työehtosopimukset sekä vastaavat sopimukset huomioon ottaen, mitä kaupunginhallituksen johtosäännössä on määrätty
4. hakea kaupungin puolesta, lukuun ottamatta Euroopan Unionin rahoitusta, varhaiskasvatusviraston toimialaan kuuluvat valtionosuudet ja –avustukset sekä niihin verrattavat etuudet ja käyttää näissä asioissa kaupungin puhevaltaa

Lisäksi viraston päällikkö suorittaa kaupunginjohtajan, asianomaisen apulaiskaupunginjohtajan ja lautakunnan määräämät muut tehtävät.

8 § Estyneenä oleminen

Viraston päällikön ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa lautakunnan määräämä toimiston päällikkö.

9 § Kelpoisuusvaatimukset

Viraston päällikön kelpoisuusvaatimuksena on, sen lisäksi mitä muutoin on säädetty, ylempi korkeakoulututkinto sekä kokemusta hallinto- ja johtamistehtävistä.

Muulta henkilökunnalta vaadittavan kelpoisuuden määrää valinnan suorittaja ottaen huomioon, mitä erikseen on säädetty tai määrätty.

10 § Henkilökunnan ottaminen

Viraston päällikön ottaa kaupunginvaltuusto lautakunnan annettua hakijoista lausuntonsa.

Toimistotasaisen yksikön päällikön ottaa lautakunta.

Muun henkilökunnan ottaa viraston päällikkö tai hänen määräämänsä.

11 § Päätösvallan siirtäminen yksilöä koskevilla lasten päivähoitoon asioissa, osaltaan esiopetuksessa sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Lasten päivähoitoon järjestämisestä ja antamisesta sekä palvelusta perittävän maksun määräämisestä päättää siltä osin, kuin asia ei kuulu lautakunnan päätettäväksi, viraston päällikön määräämä viranhaltija lautakunnan vahvistamien perusteiden ja yleisten ohjeiden mukaisesti.

Esiopetuksen järjestämisestä ja antamisesta sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä ja toimintaan ottamisesta päättää, siltä osin kuin asia ei kuulu lautakunnan päätettäväksi, viraston päällikön määräämä viranhaltija lautakunnan vahvistamien perusteiden ja yleisten ohjeiden mukaisesti.

12 § Esitykset ja lausunnot ulkopuolisille sekä puhevallan käyttö

Lautakunnan ja viraston esitykset ja lausunnot kaupungin ulkopuolisille on toimitettava kaupunginhallituksen välityksellä, jollei tätä asian vähäisen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole pidettävä tarpeettomana tai ellei toisin ole säädetty tai määrätty.

Viraston päällikkö tai hänen määräämänsä viranhaltija käyttää kaupungin ja lautakunnan puhevaltaa suomenkielisen lasten päivähoitoon, osaltaan esiopetuksen sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan yksilöllistä toimeenpanoa koskevilla asioilla sekä osaltaan yksityisiä sosiaalipalveluja koskevilla asioilla tuomioistuimissa ja hallintoviranomaisissa.

Samalla kaupunginvaltuusto päättäneen, että johtosäännön täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä ennen johtosäännön voimaantuloa 1.1.2013.

2 siirtää varhaiskasvatusvirastoon sosiaaliviraston lasten päivähoidon vastuualueen tehtävät ja henkilöstön (noin 5 500 henkilöä)

3 perustaa varhaiskasvatusviraston varhaiskasvatusjohtajan viran, jonka virastopäälliköiden HAY-palkkausjärjestelmän mukainen kokonaispalkka on 8 000 euroa kuukaudessa.

Tiivistelmä

Kaupunginvaltuusto päätti 30.11.2011 (§ 245), että 1.1.2013 lukien sosiaalilautakunta ja terveyslautakunta yhdistetään yhteiseksi sosiaali- ja terveyslautakunnaksi ja että, sosiaalivirasto, lukuun ottamatta suomenkielistä lasten päivähoidon vastuualuetta, ja terveyskeskus yhdistetään yhdeksi virastoksi. Suomenkielistä lasten päivähoitoa varten perustetaan oma lautakunta ja virasto.

Varhaiskasvatustoimen organisaatiouudistus on valmisteltu kaupungin omana työnä. Varhaiskasvatustoimen johtosääntö sisältyy päätösehdotukseen. Organisaatiomalli on esityslistan liitteenä.

Esittelijä

Organisaatiouudistuksen tausta ja tavoitteet

Helsingin sosiaali- ja terveystoimen uudistamisen lähtökohtia selvittävä Deloitte Oy:n konsulttityö valmistui 29.4.2011. Loppuraportissa esiteltiin kuusi sosiaali- ja terveystoimen organisointivaihtoehtoa. Kolmessa vaihtoehdossa sosiaalivirasto ja terveyskeskus olivat erillisiä virastoja ja kolmessa vaihtoehdossa ehdotettiin virastojen yhdistämistä. Vaihtoehdoissa ehdotettiin lisäksi lasten päivähoidon erottamista yhdistetystä virastosta sekä tukipalvelujen järjestelyjä.

Kaupunginhallitus merkitsi kokonaisselvityksen tiedoksi 20.6.2011 ja kehotti opetus-, sosiaali- ja terveyslautakuntia, henkilöstökeskusta sekä talous- ja suunnittelukeskusta antamaan lausuntonsa loppuraportista 30.9.2011 mennessä. Lausuntojen jälkeen kaupunginvaltuusto päätti 30.11.2011, että 1.1.2013 alkaen sosiaali- ja terveystoimi organisoidaan sosiaali- ja terveystointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan toimialalle seuraavien periaatteiden mukaisesti:

Sosiaalilautakunta, lukuun ottamatta suomenkielistä lasten päivähoitoa, ja terveyslautakunta yhdistetään yhteiseksi sosiaali- ja terveyslautakunnaksi, jonka jäsenten määrä päätetään johtosäännön hyväksymisen yhteydessä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisuuteen perustetaan johtosäännössä myöhemmin määriteltävät jaostot käsittelemään muun muassa muutoksenhakuja. Suomenkielistä lasten päivähoitoa varten perustetaan oma, 9-jäseninen lautakunta.

Virasto-organisaatiosta valtuusto päätti, että sosiaalivirasto, lukuun ottamatta suomenkielistä lasten päivähoidon vastuualuetta, ja terveyskeskus yhdistetään yhdeksi virastoksi. Edellä mainittuun virastoon perustetaan myöhemmin johtosäännössä määriteltävät osastotason vastualueet. Suomenkielistä lasten päivähoitoa varten perustetaan oma virasto.

Valtuuston linjaukset jatkovalmistelulle olivat seuraavat: Organisaatio rakennetaan asiakas- ja potilaslähtöisesti asukkaita kuullen. Organisaatiouudistuksen suunnittelussa ja toteutuksessa henkilöstöllä on keskeinen rooli. Muutosvaiheessa tuetaan henkilöstöä ja eri hallintokuntien kulttuurien yhteensovittamista. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, ettei uusia hallinnon tasoja uudistuksessa muodosteta.

Organisaatiouudistuksen tarkoituksena on voimistaa toimenpiteitä terveyserojen kaventamiseksi ja kohdentaa voimavaroja asiakaspalveluun. Lasten päivähoidolle luodaan toimivat yhteistyörakenteet opetustoimen kanssa. Organisaatoratkaisulla ei tule muuttaa nykyistä tukipalvelujen järjestämistä. Tukipalvelujen järjestämisvaihtoehtoja tulee tarkastella erilliskysymyksenä sitten, kun kunnallisten liikelaitosten asema on ratkaistu.

Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi varhaiskasvatustointia koskevan toivomusponnen, jossa edellytettiin, että yhteistyö lapsiperheiden vastuualueella (sosiaaliohjaajat päiväkodeissa, perheneuvola, lastensuojelu), terveyspalveluissa (neuvola, terveystarkastukset, perheverkostot) ja opetustoimessa (perusopetus, ruotsinkielinen päivähoito) jatkuu ja palveluja kehitetään yhteistyössä henkilöstön ja vanhempien kanssa.

Valtuuston päätöksen perusteluissa todettiin, että oma virasto ja oma lautakunta korostavat päivähoidon ja varhaiskasvatustalvelujen merkitystä Helsingissä. Helsingin suomenkieliset päivähoitopalvelut muodostuvat päiväkotihoidosta, perhepäivähoidosta, leikkitoiminnan kerhoista, leikkipuistojen avoimesta toiminnasta, kotihoidon tuesta ja yksityishoidon tuesta sekä yksityisen päivähoidon valvonnasta. Perusopetuslain mukaisesti järjestetään suomenkielisellä lasten päivähoidon vastuualueella esiopetusta ja kehitysvammaisten lasten koululaisten iltapäivätoimintaa, sekä kehitysvammaisten toimintaa päivähoitona kesällä.

Varhaislapsuus on oma elämänvaiheensa, jossa on tärkeitä, että lapsi saa osakseen lapsuuteen kuuluvia toiminnanmuotoja, kuten hoivaa, turvaa ja leikkiä. Lapsi elää ainutlaatuista lapsuuden vaihetta.

Yhteistyötä tarvitaan varhaislapsuuden palveluissa vahvasti perheiden, neuvolan, lastensuojelun ja koulun kanssa. Helsingin päivähoitossa on rakennettu toimivia yhteistyörakenteita lastensuojelun, neuvolan ja

koulun kesken. Näitä kaikkia tulee edelleen kehittää ja vahvistaa. Toiminnallista yhteistyötä palvelujen rajapinnoilla tulee lisätä. Helsingissä erityisenä haasteena on syrjäytyminen. Lapsiperheille tarjottavien palvelujen tulee muodostaa verkostoja, jotka ehkäisevät syrjäytymistä mahdollisimman tehokkaasti.

Päivähoitopalvelujen organisoimisessa olennaista on palvelun sujuva käyttö perheiden ja lasten näkökulmasta. Sosiaali- ja terveystoimen yhdistyessä varhaiskasvatuksen näkökulmasta toimiva ja taloudellinen ratkaisu on sen organisoiminen omana kokonaisuutena sosiaali- ja terveystoimen toimialalla. Tämä aiheuttaa vähiten rakenteellisia muutoksia varhaiskasvatuksen hallinnoimisessa ja malli vapauttaa resurssit toiminnan kehittämiseen. Nykyinen sosiaaliviraston päivähoiton vastuualue on matala organisaatio ja voi edelleen toimia matalana organisaationa omana kokonaisuutena.

Kaupunginvaltuusto kehotti sosiaali- ja terveystointa johtavaa apulaiskaupunginjohtajaa käynnistämään organisaatiomuutoksen jatkovalmistelun siten, että tarvittavat johtosääntömuutokset käsitellään kaupunginvaltuustossa kevätkaudella 2012.

Sosiaali- ja terveystoimen organisaatio- ja johtosääntöehdotus ovat kaupunginvaltuuston esityslistalla omana asianaan. Samassa yhteydessä käsitellään nykyisten sosiaalitoimen ja terveystoimen johtosääntöjen kumoaminen 1.1.2013 lukien.

Uudistuksen valmistelu ja ohjaus

Organisaatiouudistus on valmisteltu kaupungin omana työnä. Suunnittelua ja valmistelua varten päivähoitoon perustettiin vuoden 2012 ajaksi valmisteluryhmä, jonka puheenjohtajana toimi päivähoiton johtaja ja jossa ovat mukana hallintopäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö, laskentatoimen asiantuntija, yksi päivähoitoalueen päällikkö sekä erillisenä resurssina projektityöntekijä.

Muutosorganisaatio käsittää seurantaryhmän, ohjausryhmän, ydinryhmän ja sosiaali- ja terveystoimen uudistusta valmistelevan muutostiimin ja päivähoiton valmisteluryhmän. Seurantaryhmässä on edustus kaikista kaupunginhallituksessa edustettuina olevista poliittisista ryhmistä sekä sosiaalilautakunnan ja terveyslautakunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat. Seurantaryhmän puheenjohtajana on kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Ohjausryhmää johtaa sosiaali- ja terveystointa johtava apulaiskaupunginjohtaja ja jäsenenä ovat sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen virastopäälliköt sekä osastopäälliköt, talous- ja suunnittelukeskuksen ja henkilöstökeskuksen päälliköt, sosiaali- ja terveystoimen kaupunginsihteerit sekä henkilöstöjärjestöjen edustajat. Ydinryhmässä on apulaiskaupunginjohtajan lisäksi mm. molempien

virastojen virastopäälliköt ja kaupungin keskushallinnon edustus. Päivähoidon johtaja on valmistelun osalta ollut mukana myös seurantaryhmässä ja ydinryhmässä.

Seurantaryhmän tehtävänä on organisaatiouudistuksen seuraaminen, lähetekeskustelut ja yhteydenpito poliittisiin ryhmiin. Ohjausryhmän tehtävänä on organisaatiouudistuksen etenemisen ohjaaminen. Ydinryhmän tavoitteena on organisaatiouudistuksen suunnittelun ja toteuttamisen operatiivisen johtamisen tuen tarjoaminen muutostimille ja päivähoidon valmistelulle. Päivähoidon valmisteluryhmän tehtävänä on organisaatiouudistuksen suunnittelu ja työskentelyn koordinointi sekä hankkeen etenemisen varmistaminen suunnitellussa aikataulussa.

Organisaatiomuutoksen tilannekatsaus on pidetty aina ennen päivähoidon johtoryhmän kokousta sekä henkilöstötoimikunnassa ja työsuojeluryhmässä. Organisaatiomuutoksen valmistelun etenemistä on käsitelty viikoittain myös toiminnan ja johdon tukiyksikön kokouksessa.

Muutoksen valmistelusta on tiedotettu sekä kaupungin sisäisessä Intrassa että Internetissä ja päivähoidon johtajan Intrassa pitämässä blogissa, jota on ollut mahdollisuus kommentoida koko ajan.

Nykytilan analyysi

Valmistelu alkoi päivähoidon nykytilan kartoituksella, joka tehtiin heikkousvahvuusanalyysin avulla tammikuussa 2012. Vahvuuksiksi nousivat toimiva strategiatyö ja varhaiskasvatussuunnitelmapirosessi, matala organisaatio sekä toimiva yhteistoimintarakenne. Heikkouksiksi nousivat pätevän henkilöstön rekrytoiminen ja palveluverkkosuunnittelu. Mahdollisuuksina nähtiin varhaiskasvatuksen sisällön ja prosessien edelleen kehittäminen, asukasfoorumien perustaminen, palveluverkon pitkäjänteinen kehittäminen, yhteistyön kehittäminen yksityisten palveluntuottajien kanssa sekä oikein kohdennettujen tuki- ja hallintopalvelujen rakentaminen toiminnan ja johtamisen turvaamiseksi. Uhkina nähtiin asiakastilanteissa lisääntyneet haasteet, tilaprosessien selkiintymättömyys sekä organisaation mataluus virastona.

Päivähoidossa tarvittavien tuki- ja hallintopalvelujen nykytilan kuvaus valmistui maaliskuussa. Hallinnon nykytilan kuvausta varten haastateltiin laajasti hallinto- ja kehittämiskeskuksen esimiehiä, henkilöstöä, päivähoidon johtoa sekä pääluottamusmiehet ja työsuojeluvaltuutetut. Haastatteluja tehtiin 27 ja haastateltavia oli yhteensä 65. Haastattelujen perusteella kuvattiin keskeiset prosessit sekä niihin käytetyt henkilötyövuodet.

Uuden organisaatorakenteen valmistelu

Kaupunginvaltuuston 30.11.2011 tekemässä päätöksessä organisaatiomuutoksen tavoitteiksi päivähoidolle todettiin asiakaslähtöisyys, varhaiskasvatuksen sisällön ja strategiatyön edelleen kehittäminen, henkilöstön osallistaminen, matala organisaatio, toimivien yhteistyörakenteiden luominen päivähoidolle sekä toiminnoiltaan sujuva ja taloudellinen kokonaisuus.

Helmi-maaliskuussa 2012 kartoitettiin kriittisiä menestystekijöitä hallinnon ja toiminnan yhteistyön rakentamiseksi. Päivähoidon johtoryhmässä kriittisiksi menestystekijöiksi nousivat matala organisaatio, sujuvat toimintatavat, riittävät hallinnon tukipalvelut, riittävät resurssit viraston johtamiseen sekä eri toimintojen ominaislaatuja huomioiminen. Yksikköesimiesten palautteessa kriittisiksi menestystekijöiksi nousivat yhdenvertaisuus ja tasalaatuisuus, tukipalvelujen kohdentaminen kaikille johtamistasoille, toimenkuvien selkeyttäminen johtamisen ja tukipalvelujen välillä, riittävän vuoropuhelun turvaaminen eri tasojen välillä, prosessien selkeyttäminen sekä yhteistyön turvaaminen mm. neuvolan ja opetustoimen kanssa.

Varhaiskasvatusvirastoon on esitetty kolme johtamistasoa: virastotaso, toimistotaso ja yksikkötaso.

Esitetty organisaatiomalli on samankaltainen kuin Vantaalla ja Espoossa, joiden kanssa päivähoito tekee yhteistyötä.

Päivähoidon palveluverkko ja palvelustrategia

Oma palvelutuotanto on pääsääntöinen tapa järjestää päivähoitoa (sosiaalilautakunnan päätökset 13.1.2009 ja 17.1.2012). Päivähoidon tarvetta tarkastellaan palveluverkkonäkökulmasta kuukausittain sekä osana kaupungin laajempaa hankesuunnittelua. Strategista siirtymää tuetaan ylläpitämällä ja kehittämällä yksityisen hoidon tuen kuntalisiä sekä kehittämällä perheiden tuloperusteista hoitolisää. Hankintaa voidaan tarvittaessa käyttää tietyissä palvelustrategiassa mainituissa erityistilanteissa.

Osana sosiaaliviraston strategiaa ja palvelujen ohjausta on tehty strategista luokitusta ja käytetty ns. arvoverkkoajattelua. Tätä työtä aiotaan jatkaa uudessa alkavassa varhaiskasvatusvirastossa.

Yhteistyörakenteiden valmistelu

Syksyllä 2012 organisaatiomuutoksen valmistelu painottuu yhteistyörakenteiden luomiseen eri sidosryhmiin (opetustoimi,

lastensuojelu, varhainen tuki ja neuvola) sekä asukasfoorumien valmisteluun.

Nivelvaihe esiopetuksesta kouluun tulee varmistaa käytännön toimintana lapsen ja perheen näkökulmasta, prosessin ja yhteistyörakenteen tulee tukea varhaista tukemista ja edistää lapsen hyvää kasvua ja kehittymistä. Esiopetuksen opetussuunnitelma tukee yhdenvertaisuutta koko kaupungissa ja lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma tukee lapsen omaa oppimispolkua. Oppilashuoltotyö niin yksittäisen lapsen kuin alueen tasolla antaa mahdollisuuden käydä läpi sekä alueellisia ja ajallisia ilmiöitä että yksittäisten lasten ja perheiden tuen tarpeita.

Lastensuojelun, varhaisen tuen ja päivähoidon yhteistyörakenteiden kuvaaminen selkeyttää toimijoiden rooleja ja turvaa varhaisen tuen toteutumista lapselle riittävän varhaisessa vaiheessa.

Neuvolan 4-vuotistarkastuksen kytkeminen päivähoidossa tehtävään varhaiskasvatussuunnitelmaan selkeyttää prosesseja niin asiakkaan kuin henkilöstön näkökulmasta. Asioihin päästään kiinni varhaisen tuen näkökulmasta siinä vaiheessa, kun niihin on mahdollista vielä hyvin vaikuttaa.

Asukasfoorumeista on käyty lähetekeskustelua tammikuussa. Asukkaat haluavat päivähoidon lähes aina lähipalveluna, ja tavoitteena varhaiskasvatuspalvelujen järjestämisessä on asukasläheisyys. Tärkeä näkökulma kehittämisessä on uusien sähköisten välineiden ja sosiaalisen median käyttö osana toimintaa. Asukasfoorumien kehittämistä jatketaan henkilöstöä, asiakkaita ja sidosryhmiä osallistaen.

Ydinprosessien määrittely

Varhaiskasvatuspalvelujen ydinprosesseja ovat asiakasohjaus; päivähoido, esiopetus ja varhaiskasvatussisällöt sekä päivähoidon palveluverkko.

Asiakasohjauksen tavoitteena on yhtenäinen lakisääteinen palvelu kaikille helsinkiläisille perheille. Arvoverkon näkökulmasta jokaisen perheen kanssa käydään läpi kaikki tarjolla olevat vaihtoehdot; kunnalliset palvelut, leikkitoiminta, kerho, päivähoido- tai esiopetuspaikka sekä yksityisen ja kotihoidon tuki. Hyvän hoidon alun takaamiseksi on kuvattu palvelunaloitus ja tutustuminen uuteen hoitopaikkaan. Asukasfoorumit luodaan tukemaan myös tätä prosessia.

Päivähoidon, esiopetuksen ja varhaiskasvatussisältöjen prosessin tavoitteena on hyvinvoiva lapsi, joka saa tarvitsemansa tuen. Luottamuksellinen kasvatuskumppanuus ja henkilöstön osaamisen

kehittäminen takaavat prosessin toimimisen niin asiakkaan, henkilöstön kuin johtamisen näkökulmasta. Yhteistyö opetustoimen, lastensuojelun, varhaisen tuen ja neuvolan kanssa takaa lapsen yksilöllisen oppimispolun ja riittävän tuen.

Päivähoidon palveluverkon tavoitteena ovat toimivat, joustavat, taloudelliset ja oikea-aikaiset tilat palvelutarpeen mukaisesti. Palveluverkkotarkastelua tehdään pitkällä aikavälillä hankkeiden ja peruskorjausten kautta ja lyhyellä aikavälillä sovitusti kaksi kertaa vuodessa sekä alueellisesti tarkasteltuna kerran kuukaudessa johtamislinjassa. Arvoverkon johtaminen todentuu palveluverkon johtamisen kautta.

Johtosäännön valmistelu

Johtosääntöehdotus on valmisteltu päivähoidon valmisteluryhmässä noudattaen kaupunginvaltuuston päättämiä periaatteita. Valmistelua on tehty yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen uudistusta valmistelevan muutostiimin ja oikeuspalvelujen kanssa. Johtosääntö noudattaa kaupunginhallituksen asettaman sääntötoimikunnan vahvistamaa johtosääntömallia rakenteeltaan ja pitkälti myös sisällöltään. Johtosääntö sisältää määräykset luottamushenkilöorganisaatiosta ja sen tehtävistä sekä viraston organisaatiosta ja sen tehtävistä, pätevyysvaatimuksista ja valinnasta.

Johtosääntöä on valmisteluvaiheessa käsitelty sosiaali- ja terveyslautakuntien iltakoulussa ja seminaarissa, seurantaryhmässä, ohjausryhmässä ja ydinryhmässä. Lisäksi johtosääntöesitys on valmisteltu yhteistyössä kaupungin sääntötoimikunnan kanssa. Johtosääntöehdotusta on valmisteluvaiheessa käsitelty päivähoidon johtoryhmässä 4.4.2012, toiminnan ja johdon tukiyksikön työpaikkakokouksessa 5.4.2012, päivähoidon henkilöstötoimikunnassa 11.4.2012 sekä sosiaaliviraston henkilöstötoimikunnassa 13.4.2012.

Lautakuntien lausunnot

Päivähoidon valmisteluryhmän laatimasta johtosääntöehdotuksesta pyydettiin sosiaalilautakunnan ja opetuslautakunnan lausunnot, jotka sisältyvät päätöshistoriaan.

Sosiaalilautakunta (24.4.2012) pitää mm. hyvänä, että varhaiskasvatusvirastossa varhaislapsuus tulee näkyvästi esille. Organisaatiossa, johon ei esitetä osastotasaista, toimistot on organisoitu toiminnoittain huomioon ottaen 13 varhaiskasvatusalueen toimintojen samankaltaisuus, leikkipuistotoiminnan ominaislaatu sekä matalassa organisaatiossa tarvittavat toimivat hallinnon tukipalvelut. Matala organisaatio on selkeä ja mahdollista vuoropuhelun ja toiminnan järjestämisen kustannustehokkaasti. Lautakunta pitää asiakkaan

näkökulmasta tärkeänä, että jatkovalmistelussa paneudutaan yhteistyön rakentamiseen opetustoimen, muiden lapsi- ja perhepalveluja antavien tahojen kanssa sekä asukasfoorumien kehittämiseen yhteistyössä henkilöstön, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa. Lisäksi lautakunta ehdottaa sosiaaliviraston lasten päivähoiton vastuualueen päivähoiton johtajan viran (vakanssinumero 025939) lakkauttamista 1.1.2013 lukien.

Opetuslautakunta (17.4.2012) katsoo mm., että osastotasosta luopuminen johtaisi muista virastoista poikkeaviin toimivaltakäytäntöihin. Poikkeavuuksia olisivat esimerkiksi se, että lautakunnan tehtävänä on päättää viraston ylitason organisoinnista ja se, että henkilökunnan ottamisesta ja palkkauksesta päätettäisiin ainoastaan hallintokunnassa ja virastossa. Lisäksi opetuslautakunta esittää vertailuna eroavuudet ruotsinkielisen varhaiskasvatustoimen toimialaan kuuluvien palvelujen johtosääntömääräyksistä. Edelleen lautakunta esittää palvelusetelin käyttöä koskevan sääntökohdan sisällyttämistä opetustoimen johtosääntöön ja puhevallan käyttöä koskevan kohdan yhtenäistämistä varhaiskasvatustoimen ja opetustoimen johtosäännöissä.

Kaupunginhallitus viittaa lautakuntien lausuntoihin ja toteaa, että opetustoimen johtosäännön yhtenäistämistarve tulee tutkia. Opetustoimen johtosääntövalmistelu on käsiteltävä ja päätettävä erillisenä asiana. Palvelusetelien käytön vakinaistamista johtosääntöihin ei esitetä. Kaupunginvaltuuston käsiteltävänä on erillisenä asiana palvelusetelikoelun jatkaminen vuoden 2013 loppuun saakka. Palvelusetelikoelua on tarpeen arvioida ja päättää tarvittavista jatkotoimenpiteistä sen jälkeen. Lisäksi kaupunginhallitus toteaa lautakuntien lausuntojen johdosta seuraavaa:

Viraston toimialaa koskeva johtosäännön määräys

Toimialapykälässä on määritelty varhaiskasvatustalouden ja varhaiskasvatustalouden virasto niiksi kunnan viranomaisiksi, jotka päivähoitolain ja -asetuksen, perusopetuslain sekä eräiden muiden erityislakien mukaisesti huolehtivat lakisääteisen kunnalle kuuluvan suomenkielisen lasten päivähoiton sekä osaltaan esiopetuksen ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä. Ruotsinkielisen kieliryhmän osalta lasten päivähoiton järjestäminen kuuluu opetustoimelle. Kumpikin hallintokunta järjestää toimintaa lasten päivähoidosta annetun lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Luottamushenkilöjärjestelmää koskeva johtosäännön määräys

Luottamushenkilöjärjestelmä rakentuu lautakunnasta, jolle ei esitetä jaostoa. Lautakunnan jäsenet ovat suomenkielisestä kieliryhmästä. Kieliryhmää koskeva määräys perustuu toimialan rajoittumiseen

suomenkieliseen toimintaan. Kieliryhmän perusteella päivähoitoa , esiopetusta ja aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevista asioista päätetään varhaiskasvatustalautakunnassa tai opetuslautakunnan ruotsinkielisessä jaostossa.

Virasto-organisaatiota koskeva johtosäännön määräys

Varhaiskasvatustalautakunnan johtamistasoja on kolme; talautakuntatase, toimintatase ja yksikkötase. Organisaatioon ei esitetä osastotasea. Kolmiportainen matala organisaatorakenne tukee sitä, että johto tuntee asiakkaiden tarpeet ja vastuu alueellisen palvelutuotannon toteutuksesta on mahdollisimman lähellä asiakasta. Matalassa organisaatiossa strategiatyö organisaation eri tasoilla ja lähellä toimintaa mahdollistuu jatkossakin. Resurssit kohdennetaan mahdollisimman lähelle asiakasrajapintaa. Talautakunnan tukit- ja hallintopalvelut rakennetaan tukemaan mahdollisimman hyvin matalan organisaation eri tasoja.

Talautakunnan toiminta muodostuu kolmestatoista varhaiskasvatustalautakunnasta, joilla on samankaltaista toimintaa sekä leikkiopistotoiminnasta. Varhaiskasvatustalautakunnista ja leikkiopistotoiminnasta muodostetaan toimintataseiset yksiköt. Kolme hallinnon toimistoa tuottaa tukipalvelut organisaatioon ja toimivat talautakunnan päällikön esikuntana.

Organisaatiosuunnittelun edetessä kuvataan toimintatasojen tehtävät ja organisoituminen. Nämä kirjataan uuden talautakunnan toimintasääntöön.

Johtosäännön yksityiskohtaiset perustelut

Varhaiskasvatustalautakunnan johtosääntö perustuu kaupungin mallijohtosääntöön ja tarvittavilta osiltaan nykyiseen sosiaalitalautakunnan johtosääntöön. Johtosääntö on valmisteltu yhteistyössä sääntötoimikunnan kanssa.

1 § Toimiala

Valtioneuvosto hyväksyi vuonna 2002 varhaiskasvatustalautakunnan valtakunnalliset linjaukset ja siinä yhteydessä määritteli varhaiskasvatustalautakunnan periaatteet ja kehittämisen painopisteet. Varhaiskasvatustalautakunta sisältää lasten päivähoitolain mukaisen päiväkotihoidon, perhepäivähoidon, leikkitoiminnan tai muun päivähoitotoiminnan. Lisäksi varhaiskasvatustalautakuntaan kuuluvat myös perusopetuslain mukainen esiopetus ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Varhaiskasvatustalautakunnan toiminnot ovat laajemmat, kuin mitä sana päivähoito pitää sisällään. Esimerkiksi esiopetus on oma kokonaisuutensa. Tästä syystä sana varhaiskasvatustalautakunta kuvaa talautakunnan

toimintaa parhaiten. Varhaiskasvatusermi lautakunnan ja viraston nimessä nostaa keskeiseksi lapsen oikeuden varhaiskasvatukseen.

Toimialapykälässä on määritelty varhaiskasvatuslautakunta ja varhaiskasvatusvirasto niiksi kunnan viranomaisiksi, jotka päivähoitolain ja -asetuksen, perusopetuslain sekä eräiden muiden erityislakien mukaisesti huolehtivat lakisääteisen kunnalle kuuluvan suomenkielisen lasten päivähoidon sekä osaltaan esiopetuksen ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä.

Opetustoimi vastaa osaltaan suomenkielisestä esiopetuksesta silloin, kun perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta (Perusopetuslaki 25.1 §, 1 mom.) säädettyä aikaisemmin ja kestää 11 vuotta (Perusopetuslaki 25.2 §).

Lisäksi lapsella on oikeus aloittaa perusopetus vuotta säädettyä aikaisemmin, jos lapsella psykologisten ja tarvittaessa lääketieteellisten selvitysten perusteella on edellytykset suoriutua opiskelusta. Opetuksen järjestäjä voi mainittujen selvitysten perusteella antaa lapselle luvan aloittaa perusopetus vuotta säädettyä myöhemmin (Perusopetuslaki 27 §).

Perusopetusikäisten kehitysvammaisten ja autististen lasten iltapäivätoiminta järjestetään varhaiskasvatusvirastossa perusopetuslain mukaisena iltapäivätoimintana ja kesähoitona.

2 § Lautakunta

Nykyisessä sosiaalilautakunnassa on yksitoista jäsentä. Varhaiskasvatuslautakunnan jäsenten määrä on yhdeksän. Lautakunnalle ei esitetä jaostoa, vaan nykyisen sosiaalilautakunnan alaisen lapsi- ja perhejaoston varhaiskasvatuksen toimialaa koskevat tehtävät siirretään varhaiskasvatuslautakunnalle. Kieliryhmää koskeva määräys perustuu toimialan rajoittumiseen suomenkieliseen toimintaan.

Kaksikielisessä kunnassa asetetaan opetustoimen hallintoon erillinen toimielin kumpaakin kieliryhmää varten taikka yhteinen toimielin, joka jakautuu kieliryhmiä varten jaostoihin. Toimielimen tai jaoston jäsenet on valittava asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä (Kuntalaki 16.2 §). Ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut hoidetaan opetustoimessa.

3 § Esittely

Lautakunnan kokousten esittely on kuten nykyisessä sosiaalitoimen johtosäännössä. Esittelijänä toimii viraston päällikkö, ellei hän ole siirtänyt tiettyä asiaa tai asiaryhmää alaisensa viranhaltijan esiteltäväksi.

4 § Lautakunnan tehtävät

Lautakunnan tehtävistä valtaosa on samanlaisia, kuin nykyisen sosiaalitoimen johtosäännössä. Tarvittavat muutokset johtuvat varhaiskasvatuslautakunnan erilaisesta tehtäväkentästä, jaostorakenteen puuttumisesta sekä virasto-organisaation rakenteesta.

Tehtävät 1 - 17 ovat mallijohtosäännön ja sosiaalitoimen nykyisen johtosäännön mukaiset.

Kohta 4 Kuntalaisten yhdenvertaisuuden turvaamiseksi palvelusta perittävien maksujen tulee olla samat molemmille kieliryhmille. Tästä syystä on perusteltua, että varhaiskasvatuslautakunta vahvistaa myös opetustoimen toimialaan kuuluvasta ruotsinkielisestä lasten päivähoidosta perittävien maksujen perusteet. Vastaavanlainen määräys sisältyy nykyiseen sosiaalitoimen johtosääntöön.

Kohta 18 antaa lautakunnalle päätösvallan yksityisen hoidon tuen sekä kotihoidontuen kuntalisästä suomenkielisen ja ruotsinkielisen päivähoidon osalta. Kuntalaisten yhdenvertaisuuden turvaamiseksi kuntalisien tulee olla samat molemmille kieliryhmille.

Kohdat 19 - 23 ovat nykyisen sosiaalilautakunnan alaisen lapsi- ja perhejaoston tehtäviä, jotka siirtyvät varhaiskasvatuslautakunnan päätettäväksi. Kohta 24 antaa lautakunnalle päätösvallan esiopetuksen matkaetuudesta päättämisestä.

Muutoksenhakuja koskeva tehtävä on sama kuin nykyisen lapsi- ja perhejaoston tehtävä. Lasten päivähoitoon ottamista koskevaan viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on oikeus saada päätös toimielimen käsiteltäväksi.

Sosiaalilautakunta on vuonna 2011 käsitellyt 80 päivähoitoa koskevaa asiaa. Jaosto on vuonna 2011 käsitellyt yhteensä 6 muutoksenhakua. Muita varhaiskasvatussuunnitelmiin, esiopetukseen sekä aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyviä asioita on käsitelty 10. Esiopetuksen valitukset käsitellään aluehallintovirastossa.

5 § Organisaatio

Viraston organisaatioon ei esitetä osastotasoa. Toiminta muodostuu useasta varhaiskasvatusalueesta, joilla on samankaltaista toimintaa. Varhaiskasvatusalueiden palvelut muodostuvat päiväkotihoidosta, perhepäivähoidosta, ryhmäperhepäivähoidosta ja esiopetuksesta.

Näistä palveluista on perusteltua asiakaspalvelun näkökulmasta muodostaa alueelliset palvelukokonaisuudet.

Leikkipuistotoiminta muodostuu leikkipuistoista, niissä järjestetystä avoimesta toiminnasta, kerhoista ja koululaisten iltapäivätoiminnasta. Lisäksi leikkipuistotoimintaan kuuluu perhetalot sekä kehitysvammaisten koululaisten iltapäivätoiminta. Leikkipuistotoiminnan oma kokonaisuus turvaa asiakkaan näkökulmasta parhaiten avoimen toiminnan ja kerhotoiminnan kehittämisen ja järjestämisen.

Lisäksi virastossa huolehditaan kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen helsinkiläisen kehittämistä sekä yksityisen päivähoiton valvonnasta.

Varhaiskasvatusalueista ja leikkipuistotoiminnasta muodostetaan toimistotasoiset yksiköt. Hallinnon kolme toimistoa tuottaa hallinnon tukipalvelut organisaatioon ja toimii virastopäällikön esikuntana.

Varhaiskasvatusviraston toimintasäännössä tullaan kuvaamaan viraston toimistotasot ja niiden tehtävät.

Viraston päällikön virkanimikkeeksi esitetään varhaiskasvatusjohtajaa. Nimike viittaa suoraan toimialaan, jota viraston päällikkö johtaa.

6 § Johtaminen

Kohta on mallijohtosäännön ja sosiaalitoimen nykyisen johtosäännön mukainen.

7 § Viraston päällikön tehtävät

Kohta 1 on mallijohtosäännön ja sosiaalitoimen nykyisen johtosäännön mukainen. Varhaiskasvatusviraston toimintasäännössä tullaan kuvaamaan viraston toimistotasot ja niiden tehtävät.

Kohta 2 ja 3 ovat mallijohtosäännön ja sosiaalitoimen nykyisen johtosäännön mukaisia.

Kohta 4 on mallijohtosäännön mukainen. Toimialaksi on korjattu varhaiskasvatustoimi.

Viraston päällikölle määrätyt muut tehtävät ovat mallijohtosäännön mukaisia.

8 § Estyneenä oleminen

Koska osastotaso ei ole, viraston päällikön sijaisena tulee toimimaan lautakunnan määräämä toimiston päällikkö.

9 § Kelpoisuusvaatimukset

Varhaiskasvatusviraston päällikön tehtävä on hallinnollisen johtajan tehtävä.

Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 2 §:n mukaan lakia sovelletaan kelpoisuuksiin, joita vaaditaan sosiaalihuollon ammatilliselta henkilöstöltä, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Lain 10 § koskee sosiaalihuollon johtotehtäviä. 10 § 1 momentin mukaan kelpoisuusvaatimuksena kunnan tai kuntayhtymän sosiaalihuollon tai sosiaali- ja terveystieteiden pääasiassa hallinnollisiin johtotehtäviin on 3 §:n mukainen kelpoisuus tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja alan tuntemus sekä niiden lisäksi riittävä johtamistaito.

Hallinnolliset johtotehtävät eivät sisällä asiakastyötä eivätkä välitöntä asiakastyön ohjausta. Hallinnollisen johtajan kelpoisuusvaatimuksiin ei sisälly vaatimusta asiakastyökokemuksesta eikä tietyn tutkinnon suorittamisesta, vaan myös muulla tavoin hankittu alan tuntemus on riittävä.

Johtosäännön 9 §:n kelpoisuusvaatimuksissa on 1 momentin viittauksella ”sen lisäksi mitä muutoin on säädetty” ja 2 momentin viittauksella ”ottaen huomioon mitä erikseen on säädetty tai määrätty” varmistettu se, että silloin, kun tehtävä kuuluu sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain soveltamisalaan, lainsäädännökset otetaan huomioon.

Lainsäädäntöviittauksilla on otettu huomioon se, mitä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 12.1.2012, 2954/1/09, on edellytetty. Päätös koski kotihoidon johtajan kelpoisuusvaatimuksia johtosäännössä.

10 § Henkilökunnan ottaminen

Pykälä on mallijohtosäännön mukainen. Osastotaso ei ole.

11 § Päätösvallan siirtäminen yksilöä koskevissa lasten päivähoitoon asioissa, osaltaan esiopetuksessa sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Pykälän ensimmäinen momentti on nykyisen sosiaalitoimen johtosäännön mukainen sikäli kuin se koskee lasten päivähoitoa.

Pykälän toinen momentti on mallijohtosäännön ja nykyisen sosiaalitoimen johtosäännön mukainen.

12 § Esitykset ja lausunnot ulkopuolisille sekä puhevallan käyttö

Pykälän ensimmäinen momentti on mallijohtosäännön ja nykyisen sosiaalitoimen johtosäännön mukainen.

Kappaleen toinen momentti on nykyisen sosiaalitoimen johtosäännön mukainen siltä osin kuin se koskee varhaiskasvatuksen toimialaa. Lisäyksenä on puhevallan käyttö yksityisiä sosiaalipalveluja koskevan lain perusteella annettavia lausuntoja koskevissa asioissa.

Lisäykset johtuvat siitä, että aluehallintovirasto edellyttää em. yksityisiä palveluja koskevan lainsäädännön nojalla kunnan varhaiskasvatustoimelta lausuntoja mm. toimilupaa hakevien tuottajien henkilöstön soveltuvuudesta, toiminnan asianmukaisuudesta ja tarpeellisuudesta. Aluehallintovirasto edellyttää lisäksi kunnan varhaiskasvatustoimen myös aktiivisesti valvovan ao. yksityistä toimintaa alueellaan sekä antamaan valvontaansa perustuvia lausuntoja ja selvityksiä aluehallintovirastolle. Nämä lausunnot ovat luonteeltaan ammatillisia eivätkä sellaisina sisällä poliittista harkintaa ja siksi ne soveltuvat viranhaltijoiden tehtäväksi.

Voimaantulo ja siirtymävaiheen tehtävät

Varhaiskasvatustoimen johtosääntö tulee voimaan 1.1.2013.

Ennen johtosäännön voimaantuloa on tarpeen ryhtyä johtosäännön täytäntöönpanemiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin.

Siirto varhaiskasvatusjohtajan virkaan ja päivähoiton johtajan viran lakkauttaminen

Varhaiskasvatusviraston päällikön kelpoisuusvaatimuksena on, sen lisäksi mitä muutoin on säädetty, ylempi korkeakoulututkinto sekä kokemusta hallinto- ja johtamistehtävistä. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 2 §:n mukaan lakia sovelletaan kelpoisuuksiin, joita vaaditaan sosiaalihuollon ammatilliselta henkilöstöltä, jollei muualla laissa toisin säädetä. Lain 10 § koskee sosiaalihuollon johtotehtäviä. 10 § 1 momentin mukaan kelpoisuusvaatimuksena kunnan tai kuntayhtymän sosiaalihuollon tai sosiaali- ja terveystieteiden pääasiassa hallinnollisiin johtotehtäviin on 3 §:n mukainen kelpoisuus tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja alan tuntemus sekä niiden lisäksi riittävä johtamistaito. Hallinnolliset johtotehtävät eivät sisällä asiakastyötä eivätkä välitöntä asiakastyön ohjausta. Hallinnollisen johtajan kelpoisuusvaatimukseen ei sisälly vaatimusta asiakastyökokemuksesta eikä tietyn tutkinnon suorittamisesta, vaan muulla tavoin hankittu alan tuntemus on riittävä. Johtosäännön 9 §:n kelpoisuusvaatimuksissa on 1 momentin viittauksella "sen lisäksi mitä muutoin on säädetty" tarkoitetaan sitä, että silloin, kun tehtävä kuuluu sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain soveltamisalaan, lainsäädännökset otetaan huomioon.

Varhaiskasvatusviraston päällikön tehtävä on hallinnollisen johtajan tehtävä. Sosiaaliviraston lasten päivähoidon vastuualueen osastotasoisena johtajana, nimikkeensä päivähoidon johtaja, on toiminut Satu Järvenkallas. Järvenkallas on koulutukseltaan lastentarhanopettaja ja kasvatustieteiden maisteri. Järvenkallaksen kasvatustieteiden opintoihin sisältyivät pääaineena kasvatustiede, sivuaineina sosiaalipsykologia ja erityispedagogiikka. Lisäksi Järvenkallas on suorittanut sosiaali- ja terveysjohtamisen MBA-tutkinnon. Järvenkallas on hoitanut vuodesta 2004 osastopäällikkötasoista sosiaaliviraston päivähoidon johtajan virkaa, jonka vastuualueena on koko Helsingin suomenkielinen lasten päivähoito. Sosiaalivirastossa organisaatiouudistuksen myötä 1.1.2013 lakkautettavan lasten päivähoidon vastuualueen johtajana toimivan Järvenkallaksen ja nyt perustettavan varhaiskasvatusviraston päällikön tehtävät ovat yhteneväiset. Hallintosäännön 19 §:n mukaan viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 24 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa päättää viraston tai laitoksen päällikkö taikka hänen määräämänsä. Hallintosäännön mukaan viranhaltijan siirtämisestä toisen viraston tai laitoksen virkasuhteeseen päättää kaupunginjohtaja. Kaupunginvaltuuston täytettävien virkojen osalta, lukuun ottamatta kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien virkoja, asiasta päättää kaupunginhallitus. Kaupunginhallitus katsoo, että nyt vahvistettava varhaiskasvatustoimen johtosääntö, perustettavat varhaiskasvatuslautakunta, varhaiskasvatusvirasto ja viraston päällikkönä toimivan varhaiskasvatusjohtajan virka muodostavat kokonaisuuden. Perustettavan viraston päällikön viran täyttäminen virkaa haettavaksi julistamatta on Järvenkallaksen päivähoidon johtajan virkaan kuuluneet tehtävät ja perustettavan varhaiskasvatusjohtajan viran tehtävät huomioon ottaen perusteltua toiminnan uudelleen järjestelynä kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 24 §:n 1 momentin nojalla. Järvenkallas täyttää varhaiskasvatusjohtajan viran kelpoisuusvaatimukset ja kaupungin kielitaitovaatimukset ja virkaa voidaan pitää hänelle sopivana ja hän on antanut siirtoon suostumuksensa.

Kaupunginhallitus ilmoittaa, että sen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, valtuuston päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä siirtää Satu Järvenkallas varhaiskasvatusjohtajan virkaan sitä haettavaksi julistamatta.

Päivähoidon johtajan virka on tarkoitus lakkauttaa myöhemmin erikseen tehtävällä päätöksellä.

Johtosäännön voimaantulo ja siirtymävaiheen tehtävät

Ennen johtosäännön voimaantuloa on vuoden 2012 aikana tehtävä välttämättömiä päätöksiä uuden johtosäännön täytäntöönpanemiseksi. Lisäksi vuoden 2013 alussa, siihen saakka kunnes uusi lautakunta on nimetty, on välttämättömiä tehtäviä, jotka on johtosäännössä määritelty lautakunnan tehtäväksi. Edellä mainittujen tehtävien hoitaminen on eri asiana esitetty kaupunginhallituksen jaoston tehtäväksi.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, kehottaa sosiaali- ja terveystointa johtavaa apulaiskaupunginjohtajaa valmistelemaan johtosäännön voimaan tulon jälkeen asetettavan kaupunginvaltuuston päätöksessä 30.11.2011 tarkoitetun yhteistyörakenteen tehtäviä ja kokoonpanoa.

Organisaatiomalli, päivähoidon valmisteluryhmän johtosääntöesitys perusteluineen, sosiaalitoimen voimassaoleva johtosääntö, kaupunginvaltuuston päätös 30.11.2011, seurantaryhmän asettamispäätös 12.12.2011 ja ohjausryhmän asettamispäätös 4.1.2012 ovat esityslistan liitteinä. Henkilöstötoimikunnan lausunto on esityslistan liitteenä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Organisaatiomalli
- 2 Päivähoidon valmisteluryhmän esitys varhaiskasvatustoimen johtosäännöksi
- 3 Päivähoidon valmisteluryhmän esitys varhaiskasvatustoimen johtosäännön perusteluiksi
- 4 Sosiaalitoimen johtosääntö
- 5 Kaupunginvaltuuston päätös 30.11.2011
- 6 Seurantaryhmä 12.12.2011
- 7 Ohjausryhmä 4.1.2012
- 8 Henkilöstötoimikunnan lausunto 21.5.2012

Tiedoksi

Sosiaalilautakunta
Terveyslautakunta
Opetuslautakunta
Sosiaalivirasto
Terveyskeskus
Opetusvirasto

28.05.2012

Stj/2

Hallintokeskus
Talous- ja suunnittelukeskus
Henkilöstökeskus
Stj-rooteli

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 21.05.2012 § 614

Pöydälle 21.05.2012

HEL 2012-004762 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 24.04.2012 § 128

HEL 2012-004762 T 00 01 00

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle päivähoiton valmisteluryhmän esityksestä varhaiskasvatustoimen johtosäännöksi seuraavan lausunnon.

Sosiaalilautakunta toteaa, että varhaiskasvatustoimen johtosäännön valmistelu osana uudistuksen valmistelutyötä noudattaa valmistelutyölle annettuja suuntaviivoja.

Varhaiskasvatusvirasto nimenä kuvaa selkeästi uuden viraston toimialaa. Varhaiskasvatusvirasto ja varhaiskasvatustalouden lautakunta korostavat päivähoiton ja varhaiskasvatustalouden merkitystä Helsingissä. Luottamushenkilöjärjestelmä rakentuu lautakunnasta, jolle ei esitetä jaostoa. Varhaiskasvatuksen tehtävien hoitaminen yhdessä luottamushenkilöelimessä antaa päättäjälle hyvän kokonaiskuvan toimialan tehtävistä.

Sosiaalilautakunta pitää hyvänä, että varhaiskasvatusvirastossa varhaislapsuus tulee näkyvästi esille. Lapsi saa varhaiskasvatuspalveluissa osakseen lapsuuteen kuuluvaa hoivaa, kasvatusta ja opetusta. Leikkiminen, liikkuminen, tutkiminen ja taiteellinen kokeminen ovat keskeisiä lapsille ominaisia toimintatapoja.

Varhaiskasvatusvirastoon esitetään kolmea johtamistasoa; virastotaso, toimistotaso ja yksikkötaso. Organisaatioon ei esitetä osastotasoa. Varhaiskasvatusviraston toimistot on organisoitu toiminnoittain, ottaen huomioon kolmentoista varhaiskasvatusalueen toimintojen samankaltaisuus, leikkipuistotoiminnan ominaislaatu sekä matalan organisaation tarvitsemat toimivat hallinnon tukipalvelut.

Leikkipuistojen avoimen ja muun toiminnan kehittäminen on jatkossa tärkeää erityisesti koululaisten loma-aikoina ja iltapäivätoiminnan osalta.

Lasten päivähoidon vastuualue aloitti vuonna 2004 sosiaaliviraston osastotasoisena yksikkönä, joka vastasi kaupunkitasoisesti suomenkielisistä palveluista. Tästä lähtien vastuualueella on tehty systemaattista strategiatyön, johtamisen ja organisaatorakenteiden kehittämis- ja arviointityötä. Organisaatorakenne on ollut matala.

Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan matala organisaatio on selkeä ja se mahdollistaa vuoropuhelun ja toiminnan järjestämisen kustannustehokkaasti. Lisäksi esitetty rakenne mahdollistaa nykyisen kaltaisen johtamisnäköyksen, strategiatyön sekä varhaiskasvatuksen sisällön edelleen kehittämisen. Sosiaalilautakunta pitää hyvänä, että hallinnon tukipalvelut on esityksessä rakennettu palvelemaan varhaiskasvatusorganisaation toimintaa ja johtamista kaikilla tasoilla. Tämä edellyttää, että myös hallinnossa on riittävä varhaiskasvatuksen toiminnan tuntemus ja osaaminen. Organisaatiosuunnittelun edetessä toimistotasojen tehtävät ja organisoituminen kuvataan uuden viraston toimintasääntöön.

Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan lasten päivähoidon vastuualue on hyvin toimiva, vahva ja selkeä kokonaisuus, joka pystyy varhaiskasvatusvirastona turvaamaan varhaiskasvatuspalvelujen yhdenmukaisen järjestämisen, johtamisen ja kehittämisen. Päivähoitopalvelujen organisoimisessa olennaista on alueellisen palvelun sujuvuus perheiden ja lasten näkökulmasta. Varhaiskasvatuksen palveluverkon johtaminen perustuu vahvan oman tuotannon ohella monimuotoisen tuottajaverkon hallintaan. Lisäksi sosiaalilautakunta toteaa, että varhaiskasvatusvirastossa tullaan vahvistamaan asiakasläheisyyttä kehittämällä asukasfoorumit asukkaita osallistaen.

Sosiaalilautakunta pitää asiakkaan saaman palvelun näkökulmasta tärkeänä, että jatkovalmistelussa paneudutaan yhteistyön rakentamiseen opetustoimen, muiden lapsi- ja perhepalveluja antavien tahojen kanssa sekä asukasfoorumien kehittämiseen yhteistyössä henkilöstön, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa.

Ennen johtosäännön voimaantuloa on vuoden 2012 aikana tehtävä välttämättömiä päätöksiä uuden johtosäännön voimaantulemiseksi. Lisäksi vuoden 2013 alusta, siihen saakka kun uusi lautakunta on nimetty, on tehtäviä, jotka on johtosäännössä määritelty lautakunnan tehtäväksi. Edellä mainittujen tehtävien hoitaminen on johtosääntöehdotuksessa esitetty kaupunginhallituksen tehtäväksi ja tiedossa olevat tehtävät on kuvattu esityslistan tämän asian liitteenä nro 2 olevassa perustelumuiistiossa.

Lopuksi sosiaalilautakunta toteaa, että uudistuksen valmistelutyötä on tehty henkilöstöä osallistavassa prosessissa. Tämä otetaan huomioon myös työn jatkovalmistelussa.

Samalla sosiaalilautakunta päätti esittää, että 1.1.2013 lukien lakkautetaan lasten päivähoidon vastuualueen päivähoidon johtajan virka (vakanssinumero 025939).

Käsittely

24.04.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että esittelijä lisäsi päätösehdotuksensa viidennen kappaleen jälkeen omaksi kappaleeksi seuraavan tekstin:

"Leikkipuistojen avoimen ja muun toiminnan kehittäminen on jatkossa tärkeää erityisesti koululaisten loma-aikoina ja iltapäivätoiminnan osalta."

Merkittiin, että esittelijä lisäsi saman tekstin Esittelijä -osion Ydinprosessien määrittely -nimisen luvun toiseksi kappaleeksi.

17.04.2012 Pöydälle

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Paavo Voutilainen, sosiaalijohtaja, puhelin: 310 43211
paavo.voutilainen(a)hel.fi

Opetuslautakunta 17.04.2012 § 67

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

28.05.2012

Stj/2

HEL 2012-004762 T 00 01 00

Päätös

Opetuslautakunta päätti antaa varhaiskasvatustoimen johtosääntöluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Yleistä:

Varhaiskasvatustoimen johtosääntöluonnoksessa on kaupungin yleisestä käytännöstä poiketen luovuttu osastotasosta. Tämä antaa vaikutelman matalasta organisaatiosta. Käytännössä kuitenkin osassa hallinnollisluonteisia asioita käsittelytasoja on ainakin kuusi: virastopäällikkö - hallinnollinen toimisto - hallinnollisen toimiston alayksikkö - palvelualueen toimisto - päiväkotitoimisto - päiväkodin työntekijä.

Osastotasosta luopuminen johtaisi muista virastoista poikkeaviin toimivaltakäytäntöihin. Ensiksi viraston ylätason organisoinnista päätettäisiin pelkästään hallintokunnan sisällä, sillä ylimpänä tasona olevista toimistoista päätettäisiin varhaiskasvatustalokunta. Toiseksi virastopäällikköä lukuun ottamatta henkilöstön ottamisesta päätettäisiin pelkästään hallintokunnassa, kun virastossa ei ole muita virastoja vastaavasti kaupunginhallituksen toimivaltaan kuuluvia osastopäälliköitä. Kolmanneksi yksittäisten henkilöiden palkkauksesta päätettäisiin virastopäällikköä lukuun ottamatta pelkästään virastossa, kun virastossa ei ole osastopäälliköitä. Neljänneksi varhaiskasvatustalokunta ei olisi mahdollisesti virastopäällikköä lukuun ottamatta yhtään osastopäälliköiden tilaisuuksiin, kun heitä ei ole. Viidenneksi käyttämällä osaston ja osastopäällikön sijasta nimikkeitä toimisto ja toimistopäällikkö, organisaatiokaavioluonnoksen mukaan 17 toimistosta muodostuva viraston ylin taso olisi raskaasti organisoitu.

Kun ruotsinkielisen päivähoiton siirtoa valmisteltiin syksyllä 2010, sosiaaliviraston keskitetyissä palveluissa (henkilöstö-, talous-, tietohallinto- ja tilapalvelut) ruotsinkielisen päivähoiton osuudeksi ilmoitettiin 0,6 henkilötyövuotta. Lisäksi ruotsinkielisen päivähoiton virastohallinnossa ilmoitettiin työskentelevän neljä henkilöä. Yhteensä ruotsinkielisen päivähoiton virastohallinnon henkilömitoitus oli 4,6 henkilötyövuotta. Suomenkielisessä päivähoitossa olevien lasten määrä on kymmenkertainen ruotsinkieliseen päivähoitoon verrattuna. Tämä suhde huomioon ottaen suomenkielisen päivähoiton virastohallinnon henkilöstötarve olisi 46 henkilötyövuotta. Kun perustettavan viraston valmisteluissa on tietävästi päädytty noin 80 henkilön tarpeeseen, joissakin laskelmissa saattaa olla virhe.

Toimiala 1 §

Johtosääntöluonnoksen mukaan varhaiskasvatustoimi huolehtii suomenkielisestä lasten päivähoidosta. Ruotsinkielisen kieliryhmän osalta lasten päivähoidon järjestäminen kuuluu opetustoimelle. Kumpikin hallintokunta järjestää toimintaa lasten päivähoidosta annetun lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Johtosääntöluonnoksen mukaan varhaiskasvatustoimi huolehtii osaltaan suomenkielisestä esiopetuksesta. Osaltaan suomenkielisen esiopetuksen järjestäminen kuuluu myös opetustoimelle. Ruotsinkielisestä esiopetuksesta huolehtii kokonaisuudessaan opetustoimi. Kunnan velvollisuudesta järjestää esiopetusta sekä osoittaa esiopetusta saavalle opetuksen järjestämispaikka säädetään perusopetuslaissa. Lain mukaan esiopetusta voidaan järjestää sekä kouluilla että päiväkodeissa. Perusopetuslaissa (4 §) säädetään kunnan yleisestä velvollisuudesta järjestää sen alueella asuville lapsille oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Lisäksi kunta on velvollinen järjestämään esiopetusta ns. pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille (25 §) sekä myös niille lapsille, jotka perusopetuslain mukaisesti aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin (27 §). Suomenkielisen esiopetuksen järjestämistä vastuu jakautuminen kahdelle hallintokunnalle edellyttää hallintokuntien välisen tehtäväjaon ja toimintaperiaatteiden tarkempaa määrittämistä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta säädetään perusopetuslaissa. Varhaiskasvatustoimi huolehtii osaltaan myös suomenkielisten koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Osaltaan suomenkielisen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen kuuluu opetustoimelle. Perustelumuistion mukaan varhaiskasvatusvirasto hoitaa perusopetusikäisten kehitysvammaisten ja autististen lasten iltapäivätoiminnan ja kesähoidon.

Lautakunta 2 §

Määräyksessä esitetään, että varhaiskasvatustoimella on yhdeksän jäsenen lautakunta. Lautakunnalle ei esitetä jaostojakoa.

Kuntalain 16 §:n 2 momentin mukaan kaksikielisessä kunnassa asetetaan opetustoimen hallintoon erillinen toimielin kumpaakin kieliryhmää varten taikka yhteinen toimielin, joka jakautuu kieliryhmiä varten osastoihin. Ruotsinkieliset varhaiskasvatustoimen toimialaan kuuluvat palvelut järjestetään opetustoimessa, jonka opetuslautakunta on jakautunut suomen- ja ruotsinkieliseen jaostoon. Yleisenä lähtökohtana tulisi olla, että pelkästään suomenkielisistä henkilöistä asetettava varhaiskasvatuslautakunta päättäisi vain suomenkielisestä toiminnasta ja opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto pelkästään

ruotsinkielisestä toiminnasta sekä kaupunginhallitus kumpaakin kieliryhmää yhteisesti koskevasta toiminnasta.

Tällä hetkellä opetustoimen luottamushenkilöorganisaatiossa ruotsinkielistä lasten päivähoitoa, esiopetusta ja perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa koskevista asioista päätetään osin opetuslautakunnassa ja osin sen ruotsinkielisessä jaostossa. Käytännössä se, että varhaiskasvatustoimeen ei esitetä lautakunnan jaostotasoa, merkitsee sitä, että kieliryhmän perusteella päivähoitoa, esiopetusta ja aamu- ja iltapäivätoimintaan koskevista asioista päätetään osin eri toimielimissä.

Lautakunnan tehtävät 4 §

Varhaiskasvatustoimen lautakunnalle esitetyistä tehtävistä valtaosa on kaupungin mallisäännön ja sosiaalitoimen nykyisen johtosäännön mukaisia tehtäviä.

Johtosääntöluonnoksen 4 §:n 4 ja 18 kohdan mukaan varhaiskasvatuslautakunnan tehtävänä on vahvistaa opetustoimen toimialaan kuuluvasta ruotsinkielisestä lasten päivähoidosta perittävien maksujen perusteet sekä päättää kaupungin yksityisen hoidon tuen sekä kotihoidon tuen kuntalisästä suomenkielisen ja ruotsinkielisen päivähoidon osalta. Edellä todetun perusteella sanamuotoja tulisi muuttaa siten, että varhaiskasvatuslautakunnan esityksen perusteella asiasta päättäisi kaupunginhallitus. Vastaavat kohdat tulisi lisätä ruotsinkielisen päivähoidon osalta opetustoimen johtosääntöön. Nykyisessä sosiaalitoimen johtosäännössä valtuutus päättää asiakasmaksuista oli siirtymävaiheen järjestely, kunnes suomenkielinen päivähoito organisoitaisiin uudelleen.

Johtosääntöluonnoksen 4 §:n 19 kohdassa esitetään uutena tehtävänä, että lautakunta päättää palvelusetelin käyttämisestä ostopalvelujen järjestämistapavaihtoehtona sekä vahvistaa palvelusetelin arvon. Mahdollisuuden tulee koskea myös ruotsinkielisiä palveluja, mikä edellyttää vastaavan kohdan sisällyttämistä opetustoimen johtosääntöön.

Johtosäännön 4 §:n 22 kohdassa esitetään, että lautakunta päättää esiopetuksen työn aloittamisesta ja lomien ajankohdista. Monilapsisten perheiden osalta on ongelma, jos esiopetuksen työn aloittamisen ja lomien ajankohdat poikkeavat opetustoimen päättämistä ajankohdista. Tältä osin eri toimielinten päätösten välille tulisi luoda yhteys esimerkiksi lisäämällä kohtaan "ottaen huomioon koulujen vastaavat ajankohdat".

Organisaatio 5 §

Edellä esitetyn mukaisesti esitettyä organisaatiota ei voi pitää johdonmukaisena kaupungin muihin virastoihin nähden.

Viraston päällikön tehtävät 7 §

Pääsääntöisesti määräyksen mukaiset viraston päällikön tehtävät ovat kaupungin mallisäännön ja sosiaalitoimen nykyisen johtosäännön mukaisia. Lisäksi viraston päällikön tehtäviin on esitetty uutena tehtävänä palvelusetelipalveluntuottajiin liittyvä päätöksenteko-oikeus. Vastaava kohta tulisi lisätä opetustoimen johtosääntöön.

Päätösvallan siirtäminen yksilöä koskevissa lasten päivähoiton asioissa, osaltaan esiopetuksessa sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnassa 11 §

Kyseisessä määräyksessä varhaiskasvatustoimen toimialaan kuuluvissa palveluissa yksilöä koskevissa asioissa toimivaltaisen päätöksentekijän määrääminen on siirretty siltä osin, kuin asia ei kuulu lautakunnan päätettäväksi, viraston päällikön tehtäväksi. Kyseisen määräyksen johdosta lasten päivähoiton, esiopetuksen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsikohtaista ratkaisuvalltaa edellyttäviä tehtäviä sekä toimivaltaista päätöksentekijää ei tarvitse johtosääntötasolla luetella. Perustelumuijstioista ilmenee, että pykälä on kaupungin mallisäännön mukainen.

Esitykset ja lausunnot ulkopuolisille 12 §

Esityksistä ja lausunnoista ulkopuolisille määrätään johtosääntöluonnoksen 12 §:ssä. Pykälän ensimmäinen momentti on kaupungin mallijohtosäännön sekä nykyisen sosiaali- ja opetustoimen johtosäännön mukainen.

Pykälän toisessa momentissa kaupungin ja lautakunnan puhevaltaa suomenkielistä lasten päivähoitoa, osaltaan esiopetusta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa yksilöllistä toimeenpanoa koskevissa asioissa tuomioistuimissa ja hallintoviranomaisissa on siirretty viraston päällikölle tai hänen määräämälleen. Momentti on nykyisen sosiaalitoimen johtosäännön mukainen siltä osin kuin se koskee varhaiskasvatuksen toimialaa. Vastaavasti opetustoimessa on kaupungin ja lautakunnan puhevaltaa siirretty viraston päällikölle tai hänen määräämälleen oppilaita ja opiskelijoita koskevissa opetukseen ja oppilasarviointiin liittyvissä sekä muissa oppilaiden ja opiskelijoiden säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia koskevissa asioissa.

Varhaiskasvatustoimen johtosääntöluonnoksen 2 momenttiin on lisätty osaltaan puhevallan käyttö yksityisiä sosiaalipalveluja koskevan lain perusteella annettavia lausuntoja koskevissa asioissa. Perustelumuijstion mukaan lisäksi johtuu siitä, että aluehallintovirasto

edellyttää em. yksityisiä palveluja koskevan lainsäädännön nojalla kunnan varhaiskasvatustoimelta lausuntoja mm. toimilupaa hakevien tuottajien henkilöstön soveltuvuudesta, toiminnan asianmukaisuudesta ja tarpeellisuudesta. Aluehallintovirasto edellyttää lisäksi kunnan varhaiskasvatustoimen myös aktiivisesti valvovan ao. yksityistä toimintaa alueellaan sekä antamaan valvontaansa perustuvia lausuntoja ja selvityksiä aluehallintovirastolle. Nämä lausunnot ovat luonteeltaan ammatillisia eivätkä sellaisina sisällä poliittista harkintaa ja siksi ne soveltuvat viranhaltioiden tehtäväksi.

Helsingissä sosiaalipalvelujen järjestäminen on jakautunut kolmelle eri hallintokunnalle. Ruotsinkielinen lasten päivähoito on sosiaalihuoltolain 17 §:n mukainen sosiaalipalvelu, jonka järjestäminen kuuluu opetustoimelle. Opetuslautakunta on siten tältä osin kunnan toimielin, joka yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa tarkoitettulla tavalla ohjaa ja valvoo alueellaan tuotettuja sosiaalipalveluja. Myös opetustoimen johtosääntöön olisi tarkoituksenmukaista lisätä varhaistoimen johtosääntöön ehdotettu toimivallan siirtoa koskeva määräys, jonka mukaan viraston päällikkö tai hänen määräämänsä viranhaltija käyttäisi kaupungin ja lautakunnan puhevaltaa ruotsinkielistä lasten päivähoidon yksilöllistä toimeenpanoa koskevissa asioissa sekä osaltaan yksityisiä sosiaalipalveluja koskevissa asioissa tuomioistuimissa ja hallintoviranomaisissa.

Käsittely

17.04.2012 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Minna Antila, hallintolakimies, puhelin: 310 86628
minna.antila(a)hel.fi